

Wymagania edukacyjne z języka angielskiego dla III. etapu edukacyjnego, zakres podstawowy (III.1.P)

Poniższe wymagania dotyczą uczniów kontynuujących naukę języka angielskiego rozpoczętą w szkole podstawowej.

Uczeń posługuje się dość bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych oraz fonetycznych), umożliwiającym realizację pozostałych wymagań ogólnych w zakresie następujących tematów:

SŁOWNICTWO

- 1) człowiek (np. dane personalne, okresy życia, wygląd zewnętrzny, cechy charakteru, rzeczy osobiste, uczucia i emocje, umiejętności i zainteresowania, osobisty system wartości, autorytety);
- 2) miejsce zamieszkania (np. dom i jego okolica, pomieszczenia i wyposażenie domu, prace domowe, wynajmowanie, kupno i sprzedaż mieszkania, przeprowadzka);
- 3) edukacja (np. szkoła i jej pomieszczenia, przedmioty nauczania, uczenie się –w tym uczenie się przez całe życie, przybory szkolne, oceny szkolne, życie szkoły, zajęcia pozalekcyjne, system oświaty);
- 4) praca (np. zawody i związane z nimi czynności i obowiązki, miejsce pracy, praca dorywcza, wybór zawodu, poszukiwanie pracy, warunki pracy i zatrudnienia);
- 5) życie prywatne (np. rodzina, znajomi i przyjaciele, czynności życia codziennego, określanie czasu, formy spędzania czasu wolnego, święta i uroczystości, styl życia, konflikty i problemy);
- 6) żywienie (np. artykuły spożywcze, posiłki i ich przygotowywanie, nawyki żywieniowe –w tym diety, lokale gastronomiczne);
- 7) zakupy i usługi (np. rodzaje sklepów, towary i ich cechy, sprzedawanie i kupowanie, środki płatnicze, promocja i reklama, korzystanie z usług, reklamacja);
- 8) podróżowanie i turystyka (np. środki transportu i korzystanie z nich, orientacja w terenie, baza noclegowa, wycieczki, zwiedzanie, awarie i wypadki w podróży, ruch uliczny);
- 9) kultura (np. dziedziny kultury, twórcy i ich dzieła, uczestnictwo w kulturze, tradycje i zwyczaje, media);
- 10) sport (np. dyscypliny sportu, sprzęt sportowy, obiekty sportowe, imprezy sportowe, uprawianie sportu, pozytywne i negatywne skutki uprawiania sportu);
- 11) zdrowie (np. tryb życia, samopoczucie, choroby, ich objawy i leczenie, niepełnosprawność, uzależnienia, pierwsza pomoc w nagłych wypadkach);
- 12) nauka i technika (np. ludzie nauki, odkrycia naukowe, wynalazki, korzystanie z podstawowych urządzeń technicznych i technologii informacyjno-komunikacyjnych oraz szanse i zagrożenia z tym związane);
- 13) świat przyrody (np. pogoda, pory roku, klimat, rośliny i zwierzęta, krajobraz, zagrożenia i ochrona środowiska naturalnego, klęski żywiołowe);
- 14) państwo i społeczeństwo (np. wydarzenia i zjawiska społeczne, urzędy, organizacje społeczne i międzynarodowe, problemy współczesnego świata).

GRAMATYKA

Czasy i konstrukcje zdaniowe:

bezokolicznik i formy osobowe, np. to sleep, sleeps,
tryb rozkazujący
czasownik be oraz have got
czasowniki posiłkowe: be, have, do
czasowniki wyrażające stany i czynności
czasowniki złożone (phrasal verbs)
budowa słowotwórcza czasownika
konstrukcja there is / are; there was / were; there will be
konstrukcja like / love / don't mind / hate / can't stand / enjoy + gerund
konstrukcja czasownik + gerund: keep / spend time

konstrukcja would like / would prefer to / would rather + bezokolicznik
konstrukcja czasownik + (object)+infinitive: promise / manage / afford / plan / expect / allow / want
konstrukcje z podmiotem it : It`s time to go.; It`s important for me to finish on time. konstrukcja Let`s + czasownik
konstrukcje too / enough
konstrukcje so + przymiotnik; such + a / an / zero morfologiczne + rzeczownik konstrukcje modalne i semi-modalne: can / can`t / could, must / mustn`t / needn`t, may, might, should / shouldn`t, ought to, have to / don`t have to, will / shall,
Present Simple i Present Continuous –porównanie czasów teraźniejszych
Present Perfect (określenia: for, since, just, already, yet, ever, once or twice, never before, how many/much ... so far?) vs Present Perfect Continuous (How long? for, since, all ...) –porównanie czasów czynności
Past Simple, Past Continuous, Past Perfect –porównanie czasów przeszłych...
used to + bezokolicznik (czynności zwyczajowe w przeszłości) vs be / get used to + gerund (opisywanie przyzwyczajień)
Future Simple, Future Continuous, Future Simple in the Past, be going to+ bezokolicznik; Present Simple i Present Continuous –porównanie czasów / konstrukcji wyrażających przyszłość
question tags, .
strona bierna – czasy Present Simple, Past Simple, Present Perfect, Future Simple, Past Perfect, zdania z dwoma dopełnieniami (offer, send, give, buy, bring, itd.) w stronie czynnej i biernej
konstrukcja have something done,
mowa zależna – polecenia i zakazy
mowa zależna –następstwo czasów i zdania nie wymagające zmiany czasów, zdania oznajmujące pytania pośrednie
mowa zależna –pytania, if vs whether
zdania podmiotowe: What I want is a quiet holiday. i dopełnieniowe: He promised that he would send us a postcard..
zdania przydawkowe ograniczające i opisujące (who, which, whose, that, where, why) zdania okolicznikowe celu (in order that, so that), czasu (when / after / before / as soon as / once), porównawcze (as ... as ..., more ... than, so ... that, The more I see, the less I trust them, przyczynowe (because / as), skutkowe (so), sposobu (exactly as) zdania warunkowe typu 0, 1, 2 i 3 (if, unless),
zdania wykrzyknikowe (What a surprise!)
zdania wyrażające życzenia i przypuszczenia z wish, it`s high time

Rzeczowniki:

rzeczowniki policzalne i niepoliczalne
liczba mnoga rzeczowników (regularne i nieregularne)
rzeczowniki abstrakcyjne (happiness, jealousy)
rzeczowniki złożone (playground)
forma dzierżawcza rzeczownika (dopełniacz saksoński, of)
tworzenie rzeczownika od czasownika i przymiotnika
rodzaj rzeczownika
rzeczownik w funkcji przymiotnika (a school canteen)
budowa słotwórcza rzeczownika

Przedimki:

przedimek nieokreślony a / an:
przedimek określony the
przedimek zerowy (brak przedimka)
określniki any, some, many, much, a lot of, lots of, a couple of, (a) little, (a) few

Zaimki:

wskazujące (this, these, that, those)
osobowe (I, you, he, she, it, we, they)
dzierżawcze (mine, yours, his, hers, its, ours, theirs)
dopełnieniowe (me, you, him, her, it, us, them)
nieokreślone (someone, something, somewhere, anyone, anything, anywhere, no one, nothing, nowhere, none, either, neither, every, each, both, all, another, other, the other, the others)
zwrotne i emfaticzne (myself, yourself, himself, herself, itself, ourselves, yourselves, themselves) vs wzajemne (each other, one another)
względne (who, which, where, that, whose)

bezosobowe: you

Przymiotniki:

przymiotniki określające kolor, rozmiar, kształt i narodowość

przymiotniki dzierżawcze (my, your, his, her, its, our, their)

użycie przymiotników z so / such / how / what

stopniowanie przymiotników jedno- i wielosylabowych (regularne i niektóre formy nieregularne –good / bad / far / little / old)

porównania (as ... as ..., longer than)

szuk przymiotników w zdaniu

budowa słowotwórcza przymiotników

Przysłówki:

częstotliwości (always, usually, often, sometimes, never)

czasu przeszłego i przyszłego (last week, ago, next year, at eight o'clock, tomorrow, since, for, yet, just, itp.)

sposobu (slowly)

stopnia (very, extremely, quite, rather)

miejsca (here, there)

formy regularne i nieregularne tworzone od przymiotników (slowly, fast)

stopniowanie przysłówków regularnych i nieregularnych

miejsce przysłówków w zdaniu

Spójniki zdań złożonych współrzędnie i podrzędnie:

and, but, or

next, then, finally, at first,

after, before, as soon as, once, until,

because, so •if, unless,

when, while, as

in order to,

so / such ... that

however, (al)though, in spite of, despite

Przymyki:

w okolicznikach miejsca (in, on, at, over, opposite, next to itp.)

w okolicznikach czasu (on Monday, at ... o'clock, in summer, after midnight)

kierunku i ruchu (np. from, towards, over, down)

przymyki towarzyszące przymiotnikom (np. good at, keen on, interested in) i czasownikom (np. thank for, believe in, agree with, congratulate on,)

pytania z przymikiem na końcu

Liczebniki:

główne

porządkowe (first, second, third, fourth, itd.)

FUNKCJE JĘZYKOWE

Identyfikacja i lokalizacja osoby

Przedstawianie siebie i innych

Opisywanie krajów i narodowości

Opisywanie postaci: dane osobowe, wygląd, osobowość

Opisywanie przedmiotów, zwierząt

Identyfikacja i lokalizacja przedmiotu (np. określanie miejsca położenia przedmiotów, usytuowania budynków w mieście)

Opisywanie miejsc (np. pomieszczeń w domu i szkole, budynków w mieście, atrakcji turystycznych)

Opisywanie klimatu i pogody

Rozpoczynanie, podtrzymywanie, kończenie rozmowy, sposoby zwracania się do rozmówcy

Zwroty grzecznościowe: powitanie, pożegnanie, podziękowanie, przeproszenie
Opisywanie czynności zwyczajowych (np. opisywanie zajęć codziennych i form spędzania czasu wolnego)
Opisywanie czynności odbywających się w chwili mówienia i trwających tymczasowo Porównywanie cech osób, przedmiotów, miejsc, czynności
Opisywanie czynności i sytuacji w przeszłości, następstwo wydarzeń
Wyrażanie zwyczajów w przeszłości (np. I used to / I would ...)
Wyrażanie przewidywań, wydarzeń w przyszłości (np. It will happen ... We will be living longer ...)
Wyrażanie planów, zamierzeń, intencji i ambicji (np. I'm going to buy..., I'm seeing ...) Podejmowanie spontanicznych decyzji
Pytanie i prośba o informację lub wyjaśnienie Wyrażanie upodobań (np. I like / love / hate, I prefer ..., I'd rather / I'd sooner..., I fancy ...)
Pytanie o upodobania (np. Do you like ...?, Do you fancy ...?)
Określanie czasu i częstotliwości
Określanie odległości
Określanie liczby i ilości (np. a lot of... many... a couple of, (a) little, (a) few, several) Pytanie o drogę, kierunek, wskazywanie drogi, określanie kierunku
Określanie ceny (prowadzenie negocjacji w sklepie)
Przekazywanie pytań i poleceń podanych przez inną osobę (np. He asked me to ..., She wondered if I could ...)
Określanie umiejętności, kompetencji (np. I can ..., He is able to ...)
Wyrażanie umiejętności w przeszłości i w przyszłości (np. I was able to ..., She managed to ..., They will be able to ...)
Określanie posiadania i przynależności
Wyrażanie zgody lub sprzeciwu
Pytanie o opinię, wyrażanie własnej opinii (np. I think..., In my opinion., If you ask me...);
Uzasadnianie opinii; przedstawianie argumentów za i przeciw, wad i zalet rozwiązań Wyrażanie opinii i krytyki na temat wydarzeń w przeszłości (np. You shouldn't have..)
Potwierdzanie lub zaprzeczanie opinii
Wyrażanie pewności lub prawdopodobieństwa (np. Probably. That can't be true.)
Spekulowanie w odniesieniu do przeszłości (np. It must have ..., It may have ...) Wyrażanie uczuć i emocji
Opisywanie samopoczucia, problemów zdrowotnych
Prośba o wybaczenie
Wyrażanie zainteresowania, zdziwienia, rozczarowania
Wyrażanie sugestii, udzielanie rady (np. You should ..., You ought to ..., You'd better ..., If I were you ..., I'd avoid ...)
Wyrażanie zakazu i nakazu (np. You mustn't, It's allowed, It's forbidden, You needn't)
Wyrażanie pozwolenia (np. You can..., You're allowed to ...)
Pytanie o możliwość, prośba o przyzwolenie
Wyrażanie przyczyny i skutku (np. to ..., because ..., so that ..., in order to ...) Wyrażanie warunku (np. If you want to ..., If it was / were..., If it had happened ...)
Ostrzeżenie

Składanie propozycji, przyjęcie lub odrzucenie propozycji (np. Would you like ...? Shall I ...?)

Prośba o przekazanie wiadomości

Zaoferowanie pomocy, prośba o pomoc (np. Can you ..., please? Do you think you could ...? I wonder if you could ...)

Składanie gratulacji lub życzeń

Prośba o powtórzenie, przeliterowanie itp.

Pytanie o znaczenie wyrazu, prośba o wyjaśnienie

Wyrażanie potrzeby, życzeń i żalu (np. I need ... I wish / If only ...)

Opisywanie osiągnięć i doświadczeń

ROZUMIENIE WYPOWIEDZI

Rozumienie ze słuchu

Uczeń rozumie wypowiedzi ustne o umiarkowanym stopniu złożoności (np. rozmowy, wiadomości, komunikaty, ogłoszenia, instrukcje, relacje, wywiady, dyskusje, prelekcje), wypowiedziane w naturalnym tempie, w standardowej odmianie języka:

- 1) reaguje na polecenia;
- 2) określa główną myśl wypowiedzi lub fragmentu wypowiedzi;
- 3) określa intencje nadawcy/autora wypowiedzi;
- 4) określa kontekst wypowiedzi (np. formę, czas, miejsce, sytuację, uczestników);
- 5) znajduje w wypowiedzi określone informacje;
- 6) układa informacje w określonym porządku;
- 7) wyciąga wnioski wynikające z informacji zawartych w wypowiedzi;
- 8) rozróżnia formalny i nieformalny styl wypowiedzi.

Rozumienie tekstu czytanego

Uczeń rozumie wypowiedzi pisemne o umiarkowanym stopniu złożoności (np. listy, e-mail, SMS-y, kartki pocztowe, napisy, broszury, ulotki, jadłospisy, ogłoszenia, rozkłady jazdy, instrukcje, komiksy, artykuły, teksty narracyjne, recenzje, wywiady, wpisy na forach i blogach, teksty literackie):

- 1) określa główną myśl tekstu lub fragmentu tekstu;
- 2) określa intencje nadawcy/autora tekstu;
- 3) określa kontekst wypowiedzi (np. nadawcę, odbiorcę, formę tekstu, czas, miejsce, sytuację);
- 4) znajduje w tekście określone informacje;
- 5) rozpoznaje związki między poszczególnymi częściami tekstu;
- 6) układa informacje w określonym porządku;
- 7) wyciąga wnioski wynikające z informacji zawartych w tekście;
- 8) odróżnia informacje o faktach od opinii;
- 9) rozróżnia formalny i nieformalny styl tekstu

TWORZENIE WYPOWIEDZI

Tworzenie wypowiedzi ustnej

Uczeń tworzy proste, spójne i logiczne, w miarę płynne wypowiedzi ustne:

- 1) opisuje ludzi, zwierzęta, przedmioty, miejsca i zjawiska;
- 2) opowiada o czynnościach, doświadczeniach i wydarzeniach z przeszłości i teraźniejszości;
- 3) przedstawia fakty z przeszłości i teraźniejszości;
- 4) przedstawia intencje, marzenia, nadzieje i plany na przyszłość;
- 5) opisuje upodobania;
- 6) wyraża i uzasadnia swoje opinie i poglądy, przedstawia i ustosunkowuje się do opinii i poglądów innych osób;
- 7) wyraża i opisuje uczucia i emocje;
- 8) przedstawia zalety i wady różnych rozwiązań;
- 9) wyraża pewność, przypuszczenie, wątpliwości dotyczące zdarzeń z teraźniejszości i przyszłości;
- 10) przedstawia sposób postępowania (np. udziela instrukcji, wskazówek, określa zasady);

11) stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi adekwatnie do sytuacji.

Tworzenie wypowiedzi pisemnej

Uczeń tworzy proste, spójne i logiczne wypowiedzi pisemne (np. notatkę, ogłoszenie, zaproszenie, życzenia, wiadomość, SMS, kartkę pocztową, e-mail, historyjkę, list prywatny, życiorys, CV, list motywacyjny, wpis na blogu):

- 1) opisuje ludzi, zwierzęta, przedmioty, miejsca i zjawiska;
- 2) opowiada o czynnościach, doświadczeniach i wydarzeniach z przeszłości i teraźniejszości;
- 3) przedstawia fakty z przeszłości i teraźniejszości;
- 4) przedstawia intencje, marzenia, nadzieje i plany na przyszłość;
- 5) opisuje upodobania;
- 6) wyraża i uzasadnia swoje opinie i poglądy, przedstawia i ustosunkowuje się do opinii i poglądów innych osób;
- 7) wyraża i opisuje uczucia i emocje;
- 8) przedstawia zalety i wady różnych rozwiązań;
- 9) wyraża pewność, przypuszczenie, wątpliwości dotyczące zdarzeń z teraźniejszości i przyszłości;
- 10) przedstawia sposób postępowania (np. udziela instrukcji, wskazówek, określa zasady);
- 11) stosuje zasady konstruowania tekstów o różnym charakterze;
- 12) stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi adekwatnie do sytuacji.

REAGOWANIE NA WYPOWIEDZI

Reagowanie ustnie

Uczeń reaguje ustnie w typowych, również w miarę złożonych sytuacjach:

- 1) przedstawia siebie i inne osoby;
- 2) nawiązuje kontakty towarzyskie; rozpoczyna, prowadzi i kończy rozmowę; podtrzymuje rozmowę w przypadku trudności w jej przebiegu (np. prosi o wyjaśnienie, powtórzenie, sprecyzowanie; upewnia się, że rozmówca zrozumiał jego wypowiedź);
- 3) uzyskuje i przekazuje informacje i wyjaśnienia;
- 4) wyraża swoje opinie i uzasadnia je, pyta o opinie, zgadza się lub nie zgadza się z opiniami innych osób, wyraża wątpliwość;
- 5) wyraża i uzasadnia swoje upodobania, preferencje, intencje i pragnienia, pyta o upodobania, preferencje, intencje i pragnienia innych osób;
- 6) składa życzenia i gratulacje, odpowiada na życzenia i gratulacje;
- 7) zaprasza i odpowiada na zaproszenie;
- 8) proponuje, przyjmuje i odrzuca propozycje, zachęca; prowadzi proste negocjacje w sytuacjach życia codziennego;
- 9) prosi o radę i udziela rady;
- 10) pyta o pozwolenie, udziela i odmawia pozwolenia;
- 11) ostrzega, nakazuje, zakazuje, instruuje;
- 12) wyraża prośbę oraz zgodę lub odmowę spełnienia prośby;
- 13) wyraża uczucia i emocje (np. radość, smutek, niezadowolenie, złość, zdziwienie, nadzieję, obawę, współczucie);

- 14) stosuje zwroty i formy grzecznościowe;
- 15) dostosowuje styl wypowiedzi do sytuacji.

Reagowanie pisemnie

Uczeń reaguje w formie prostego tekstu pisanego (np. wiadomość, SMS, list prywatny, formularz, e-mail, komentarz, wpis na czacie/forum) w typowych sytuacjach:

- 1) przedstawia siebie i inne osoby;
- 2) nawiązuje kontakty towarzyskie; rozpoczyna, prowadzi i kończy rozmowę (np. podczas rozmowy na czacie);
- 3) uzyskuje i przekazuje informacje i wyjaśnienia (np. wypełnia formularz/ankietę);
- 4) wyraża swoje opinie i uzasadnia je, pyta o opinie, zgadza się lub nie zgadza się z opiniami innych osób, wyraża wątpliwość;
- 5) wyraża i uzasadnia swoje upodobania, preferencje, intencje i pragnienia, pyta o upodobania, preferencje, intencje i pragnienia innych osób;
- 6) składa życzenia i gratulacje, odpowiada na życzenia i gratulacje;
- 7) zaprasza i odpowiada na zaproszenie;
- 8) proponuje, przyjmuje i odrzuca propozycje, zachęca; prowadzi proste negocjacje w sytuacjach życia codziennego;
- 9) prosi o radę i udziela rady;
- 10) pyta o pozwolenie, udziela i odmawia pozwolenia;
- 11) ostrzega, nakazuje, zakazuje, instruuje;
- 12) wyraża prośbę oraz zgodę lub odmowę spełnienia prośby;
- 13) wyraża uczucia i emocje (np. radość, smutek, niezadowolenie, złość, zdziwienie, nadzieję, obawę, współczucie);
- 14) stosuje zwroty i formy grzecznościowe;
- 15) dostosowuje styl wypowiedzi do odbiorcy.

PRZETWARZANIE WYPOWIEDZI

Uczeń przetwarza tekst ustnie lub pisemnie:

- 1) przekazuje w języku angielskim informacje zawarte w materiałach wizualnych (np. wykresach, mapach, symbolach, piktogramach) lub audiowizualnych (np. filmach, reklamach);
- 2) przekazuje w języku angielskim lub w języku polskim informacje sformułowane w języku angielskim;
- 3) przekazuje w języku angielskim informacje sformułowane w języku polskim;
- 4) przedstawia publicznie w języku angielskim wcześniej przygotowany materiał, np. prezentację, film.

WIEDZA I UMIEJĘTNOŚCI POZAJĘZYKOWE

Uczeń posiada:

- 1) podstawową wiedzę o krajach, społeczeństwach i kulturach społeczności, które posługują się językiem angielskim oraz o kraju ojczystym, z uwzględnieniem kontekstu lokalnego, europejskiego i globalnego;
- 2) świadomość związku między kulturą własną i obcą oraz wrażliwość międzykulturową.

Uczeń dokonuje samooceny i wykorzystuje techniki samodzielnej pracy nad językiem (np. korzystanie ze słownika, poprawianie błędów, prowadzenie notatek, stosowanie mnemotechnik, korzystanie z tekstów kultury w języku angielskim).

Uczeń współdziała w grupie (np. w lekcyjnych i pozalekcyjnych językowych pracach projektowych).

Uczeń korzysta ze źródeł informacji w języku angielskim (np. z encyklopedii, mediów, instrukcji obsługi), również za pomocą technologii informacyjno-komunikacyjnych.

Uczeń stosuje strategie komunikacyjne (np. domyślanie się znaczenia wyrazów z kontekstu, identyfikowanie słów kluczy lub internacjonalizmów) i strategie kompensacyjne, w przypadku, gdy nie zna lub nie pamięta wyrazu (np. upraszczanie formy wypowiedzi, zastępowanie innym wyrazem, opis, wykorzystywanie środków niewerbalnych).

Uczeń posiada świadomość językową (np. podobieństw i różnic między językami).